

Szakmai beszámoló az Életünk a játék – Válogatás Karlócai Mariann gyűjteményéből című katalógus megjelenéséről

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum 2015 nyarán egy időszakos kiállítást rendezett Karlócai Mariann játékgyűjteményéből. A gyűjtemény több mint 5000, zömében a 19. század végéről, 20. század elejéről származó polgári játékot számlál. A megnyitásra nem állt módunkban katalógust készíteni a kiállításhoz, így arra a tárlat zárását követően került sor, ez év májusában tudtuk a kiadványt megjelentetni az NKA támogatásával.

A kiadvány elkészítését azért tartottuk fontosnak, mert úgy gondoljuk, hogy ezzel hozzásegíthetjük a gyűjteményt ahhoz, hogy méltó otthonra lelhesse egy közgyűjteményben. A kiállítás lebontásával a játékok visszakerültek a gyűjtő lakására, ahol dobozokban tárolja őket, és hozzáférésük igen korlátozott. Ha viszont a katalógust kezébe veszi valaki, könnyedén képet kaphat a gyűjtemény összetételéről és értékéről.

A kiadvány szerkesztését a múzeum részéről Kulich Julianna, a kiállítás kurátora fogta össze, társszerzőként dolgozott benne maga a gyűjtő, valamint Tészabó Júlia játéktörténész, egyetemi tanár. Mivel a kötet már egy lebontott kiállítási anyagot mutat be, fontosnak tartottuk, hogy önállóan is megálljon mint játéktörténeti munka. Tészabó Júlia a Karlócai gyűjteményben található játékok történeti, kulturális hátterét mutatja be egy tanulmányban. Ez a gyűjtemény reprezentálja a korabeli közép- és nagypolgárság játékkultúráját. Tanulmányában kitér a legnagyobb gyártók és legfontosabb játéktípusok ismertetésére is.

Ezt követik a játékok leírásai, meghatározásai, melyet Kulich Julianna készített el. A meghatározások zömében külföldi katalógusokra, adatbázisokra támaszkodnak, mivel Magyarországon ezt megelőzően még nem született igazán jól használható, értékes adatokat tartalmazó játékkatalógus. Kötetünk 180 játék leírását tartalmazza. Többségüknél sikerült a gyártót és a gyártás idejét is meghatározni, így felsorakozik a legfontosabb hazai játékkatalógusok és kézikönyvek sorába, a jövőben jelentős forrássá válhat. A kötet végén egy irodalomlista található, mely olyan forrásokat is tartalmaz, melyeket eddig kevésbé használtak magyar szakemberek.

A játékleírásokat Karlócai Mariann kiegészítései teszik teljessé. Ő elsősorban az egyes játékok származási helyéről és gyűjtésének körülményeiről számol be. Fontosnak tartottuk ezeket az információkat is megörökíteni, mivel ezek olyan hozzáadott tudást és értéket képviselnek, mellyel kizárólag a gyűjtő rendelkezik. Így a kötetben nem csak a gyártók és kereskedők jelennek meg, hanem a játékot használó személyek is.

A katalógust a szakma részéről nagy várakozás kísérte, mivel a Karlócai gyűjtemény a szakmabeliek számára is meglehetősen ismeretlen. A katalógus által részletesebben megismerhetik, hogy milyen tárgyakat is tartalmaz pontosan az együttes.

Ezért a június 9-én rendezett könyvbemutató iránt is nagy volt az érdeklődés. A bemutatón Nagy Veronika a Hetedhét Játékmúzeum vezetője méltatta a kötetet, majd a szerzőkkel beszélgetett a könyv jelentőségéről, múzeum és gyűjtők kapcsolatáról, valamint a gyűjtemény elhelyezésének lehetőségeiről.

A kötet szakmai sikerét jelzi az is, hogy június 18-án egy ismételt bemutatóra került sor a Kiss Áron Magyar Játék Társaság székhelyén. A katalógus ott is megvásárolható. A kiadvány előszavát Dr. Györgyi Erzsébet, a társaság elnöke írta.

Karlócai Mariann célja, hogy gyűjteménye egy fővárosi játékmúzeum alapját képezze. Szakmailag ezt indokoltnak látjuk, mivel a főváros nem rendelkezik ilyen jellegű múzeummal,

noha a játékokat használó polgárság az országban Budapesten volt jelen a legnagyobb számban. Ezen kívül egy játékmúzeum turisztikai vonzereje sem lebecsülendő. A múzeum létrehozásának helyszínétől azonban sokkal fontosabbnak tartjuk azt, hogy a gyűjtemény egy közgyűjteménybe kerüljön, mivel pótolhatatlan értéket képvisel. Az együttes feldarabolódása és külföldre kerülése esetén hatalmas kárt szenvedne a magyar művelődéstörténet, mivel ilyen jellegű játékok összegyűjtésére az országban már nincs lehetőség. A gyűjtemény sorsának mihamarabbi rendezése Karlócai Mariann idős kora, valamint a játékok restaurálásának szükségessége miatt fontos.

A katalógus megjelentetésével még egy lépéssel közelebb szeretnénk hozni a gyűjteményt ahhoz, hogy végleges otthonra leljen.